

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Cím: 1139 Budapest Teve u. 4-6. 1903 Bp. Pf.: 314/15
Tel: 443-5573/33104
Fax: 443-5733/33133
E-mail: orfktikarsag@orfk.police.hu

Szám:

Tárgy: rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott megismételt eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (továbbiakban: Bíróság) ítéletére – a rendőri intézkedés elleni panasznak a bilincs alkalmazása tekintetében

helyt adok.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni (1903 Budapest, Pf. 314/15.). (A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdés a) pontja).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos a Panasztestület ügyfélszolgálati irodáján tett panaszt, a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos a rendőri intézkedés előzményeként előadta, hogy évek óta zajlanak házastársi és családi viták ő és férje, valamint ő és lánya között, amely veszekedések alkalmával férje már több alkalommal kihívta a rendőröket. A panaszos állítása szerint férje a rendőröket folyamatosan félrevezeti, különösen pszichés állapotát illetően.

Panaszos és családja között ismét veszekedés tört ki, amikor saját szobájában észlelte, hogy rendőrök vannak a teraszon, illetőleg a mentők is a helyszínen tartózkodnak. Ekkor a mentősök közölték a panaszossal, hogy el kell őt szállítaniuk.

A panaszos elmondása szerint kérdéseit, észrevételeit a mentősök nem vették figyelembe, az intézkedő rendőr pedig „folyamatosan, meglehetősen tiszteletlen hangnemben őt sürgette”, továbbá tisztálkodási lehetőséget sem biztosított a számára, hanem az ajtóba tette a lábát annak érdekében, hogy ne tudja magára csukni az ajtót. Indulás előtt szerette volna magához venni cigarettáját és öngyújtóját, azonban a rendőr jobb karját erőteljesen megragadta. Ekkor „ráordított” a rendőrrre, hogy „azonnal engedje el karját”, de a rendőr azt nem engedte el, hanem hátracsavarta és megbilincselte kezeit, úgy hogy a bilincs alkalmazására nem figyelmeztette és annak indokát nem közölte. Ezt követően a panaszos beszállt a mentőautóba és egy rendőr mellé ült. A mentőautóban és azt követően intézkedés nem történt. A panaszos kezéről a bilincset kérésére a rendőrök nem vették le, azt végül a vizsgálatot végző doktornő kérésére távolították el, majd távoztak. A testhelyzet, amelyben a panaszost a mentőautóban szállították, a bilincs miatt jelentős kényelmetlenséget okozott számára, elmondása szerint, azóta alig tud járni.

A beadványban foglaltak alapján a panaszos a rendőri intézkedés kapcsán az alábbiakat sérelmezte:

1. intézkedési kötelezettséget;
2. igazoltatás jogszerűségét;
3. szolgálati fellépés módját;
4. testi kényszer alkalmazását;
5. bilincs alkalmazásának jogszerűségét;
6. rendőri bánásmódot.

Az Rtv. 93/A. § (7) bekezdése szerint a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően a panasz tárgyában született döntés.

A panaszos a határozattal szemben keresetet terjesztett elő a Bírósághoz. A Bíróság ítéletében a korábbi határozatot bilincs alkalmazása tekintetében hatályon kívül helyezte, és a közigazgatási hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A jogerős ítélettel szemben az Országos Rendőr-főkapitányság Hivatala Jogi Főosztály Képviselői Osztály felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyet a Kúria elutasított és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.

Erre tekintettel a bilincs alkalmazásának jogszerűsége tárgyában megismételt közigazgatási eljárás lefolytatására került sor.

II.

A Panasztestület a sérelmezett rendőri intézkedéssel kapcsolatban kialakított állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében foglalt emberi méltósághoz illetőleg az abból levezethető testi épséghez, a IV. cikkében biztosított szabadsághoz és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalásában megállapította, hogy a vizsgált ügyben nem történt alapjogsérelem annak kapcsán, hogy két rendőr intézkedési kötelezettségének eleget téve megjelent a panaszos otthonánál, ott a panaszost igazoltatta, majd biztonsági intézkedés keretében, a mentőszolgálat munkáját segítve közreműködött a panaszos kórházba szállításában, ahogy a testi kényszer alkalmazását is jogszerűnek találta a Panasztestület. Ugyanakkor a Panasztestület a bilincskalkulációt, és a rendőri bánásmódot személyi szabadságot és emberi méltóságot sértőnek értékelte, ugyanakkor alapjogsértés nem volt megállapítható a testi kényszer aránytalansága kérdésében.

A megvalósult alapjogsértés a Panasztestület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe

- jegyzőkönyv panasz felvételéről;
- orvosi dokumentáció (ambuláns napló, ambuláns napló beutaló, ellátási adatlap);
- rendőri jelentés;
- rendőri közreműködést igénylő lap;
- kiegészítő rendőri jelentés;
- parancsnoki kivizsgálás;
- tanú meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv;
- Bírósági ítélet;
- Kúria által hozott ítélet;

IV.

A megismételt eljárás során a bírósági ítéletben foglaltakat a Ket. 109. § (3) bekezdésére tekintettel vettem figyelembe, mivel „Ha a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság az ügy

érdemében határozott, a hatóságnál ugyanabban az ügyben azonos tényállás mellett - a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság által elrendelt új eljárás kivételével - nincs helye új eljárásnak.”

A bilincs alkalmazása ellen a panaszos által megfogalmazott sérelmek kapcsán álláspontom a következő:

1. Bilincs alkalmazása

Az Rtv. 48. § alapján „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.”

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (1) bekezdés d) és e) pontja szerint *„Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.”*

A panaszos elmondása szerint kórházba szállítását megelőzően indulás előtt szerette volna magához venni cigarettáját és öngyújtóját, azonban a rendőr jobb karját erőteljesen megragadta. Ekkor „ráordított” a rendőrre, hogy „azonnal engedje el karját”, de a rendőr azt nem engedte el, hanem hátracsavarta és megbilincselte kezeit, úgy hogy a bilincs alkalmazására nem figyelmeztette és annak indokát nem közölte. A panaszos jelezte, hogy a történet hatására a karja megduzzadt, abban folyamatos fájdalmat érez.

A biztonsági intézkedés végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint a panaszossal szemben történő bilincs alkalmazására az Rtv. 48. § a), b) és d) pontja alapján, nevezetesen önkárosítás megakadályozása érdekében, támadás megakadályozása céljából és ellenszegülés megtörése érdekében került sor. Ugyanezen dokumentum tartalmazza, hogy a rendőri intézkedés megkezdésekor a panaszost igazoltatták, aki többszöri felszólításra azonosította csak magát, majd a rendőr közölte a panaszossal, hogy ha nem hajlandó együttműködni a mentőszolgálat munkatársaival, akkor testi kényszert és bilincset fog vele szemben alkalmazni. Ezt a panaszos látszólag megértette, de továbbra sem volt hajlandó a kijárat felé indulni, ezért a pr. r. őrmester a panaszos bal kezét, míg a r. főtörzsőrmester a jobb kezét feszítette hátra, majd bilincset helyeztek fel rá.

A r. főtörzsőrmester által készített kiegészítő rendőri jelentés ugyanakkor a panaszos együttműködéséről számolt be az igazoltatás kérdésében. A bilincs alkalmazását megalapozó momentum kapcsán a r. főtörzsőrmester tájékoztatta a panaszost, hogy a mentős álláspontja szerint a panaszos kórházba szállítása szükséges, tekintettel arra, hogy öngyilkossággal fenyegetőzött és nem vette be pszichiátriai betegségéből adódóan előírt gyógyszereit. A rendőr ekkor felhívta a panaszos figyelmét – együttműködése híján – a testi kényszer és a bilincs alkalmazásának lehetőségére. Ezt követően megkérte a panaszost, hogy öltözzön föl, a szükséges személyes tárgyait vegye magához, majd menjen a mentőhöz. Mivel a panaszos hálóinget viselt, ezért a r. főtörzsőrmester – az ellentétes neműség okán – kilépett a panaszos szobájából, hogy felöltözhessen. Ekkor az ajtó, résnyire nyitva maradt. A r. főtörzsőrmester a szobából kilépve azt tapasztalta, hogy a panaszos az ajtóhoz lép, majd azt megkísérli bezárni. A r. főtörzsőrmester – tekintettel a panaszos állapotára – „visszanyitotta” az ajtót, a szobába lépett és testi kényszert alkalmazott, majd megbilincselte a panaszost és a mentőhöz kísérte.

Ezt követően a panaszossal szemben további intézkedés vált szükségessé, mivel nem volt együttműködő a mentőben sem.

A parancsnoki kivizsgálás szerint, mivel a panaszos aktívan ellenszegült – azaz megpróbálta bezárni az általa használt szoba ajtaját, kizárva ezzel a jogszerűen intézkedő rendőröket, figyelemmel állapotára is –, annak veszélyét hordozta magában, hogy a panaszos önkárosító magatartást kíván végrehajtani, veszélyeztetve ezzel a rendőri intézkedés eredményes befejezését, ezért a legenyhébb kényszerítő eszközként testi kényszert, majd annak folyamodványaként az Rtv. 48. § a) és d) pontja szerint a rendőrök bilincset alkalmaztak és ezzel a panaszos együttműködése biztosítható volt.

Ezzel összefüggésben a Bíróság ítéletében megállapította, hogy „mivel az ellenszegülés megtörése, mint intézkedési cél nem szerepelt sem a vonatkozó rendőri jelentésben, sem pedig az ügyben keletkezett egyéb iratokban, és erre más forrásból sem lehetett következtetni, e legitim cél felhívása eleve megalapozatlan. A felperes a testi kényszer alkalmazása után nem tanúsított olyan magatartást, amelyből egyértelműen arra lehetett volna következtetni, hogy továbbra is ellen fog szegülni. Az önkárosítás megakadályozása, mint legitim cél megállapíthatóságát illetően a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ennek érdekében sem volt szükség bilincs alkalmazására a felperessel szemben. Az eljáró két rendőr és a helyszínen jelen lévő mentősök ugyanis egyértelmű számszerű és fizikai erőfölényben voltak a felperessel szemben. Közvetlenül a felperes mellett tartózkodtak továbbá mind a lakásban a testi kényszer alkalmazása során és közvetlenül azt követően, mind pedig a felperes kórházba szállítása során. Így amennyiben a felperes magatartása hirtelen megváltozott volna, és a felperes önkárosító magatartást kívánt volna tanúsítani, úgy azonnal és hatékonyan fel tudtak volna lépni azzal szemben, megakadályozva ezt sokkal enyhébb és emberségesebb kényszerítő eszközzel (pl. testi kényszer ismételt alkalmazásával), mint a felperes hátrabilincselése.”

A Bíróság megállapította továbbá, hogy „az intézkedő rendőr jelentésében szereplő azon megállapítást, miszerint a felperes nem volt együttműködő a mentőben sem, nem lehet akként értékelni, hogy a felperes állapota önkárosító magatartás tanúsításával fenyegetett. Ezt erősíti meg a mentőápoló tanúvallomása is, amely szerint a szakszerű szállítás és a szobában történt nyugtatás miatt nem történt incidens a szállítás ideje alatt. Fontos kiemelni a Panasztestület állásfoglalásában jelzett azon ellentmondást is, amely az intézkedő rendőr és a r. főtörzsőrmester jelentéseiben foglaltak között mutatkozik a tekintetben, hogy pontosan mikor és mi okból helyezték fel a bilincset a felperes kezére. A biztonsági intézkedés végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló rendőri jelentésben ugyanis az szerepel, hogy a bilincs felhelyezésére azért került sor, mert a felperes nem volt hajlandó a kijárat felé indulni figyelmeztetés ellenére. A kiegészítő jelentésben foglaltak szerint pedig azért tették fel a felperesre a bilincset, mert aktívan ellenszegült, azaz megpróbálta bezárni az általa használt szoba ajtaját. Mindezekre figyelemmel már a bilincs felhelyezésének oka és célja sem egyértelmű, továbbá a bilincs felperesen tartása a mentőautóban a kórházba szállítás idejére már semmiképpen nem tekinthető szükséges intézkedésnek.”

A bírósági ítéletében foglaltak szerint megállapítható, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőrök és a helyszínen jelen lévő mentőszolgálat munkatársai számszerű és fizikai erőfölényben voltak, akik közvetlenül a panaszos mellett tartózkodtak mind a lakásban a testi kényszer alkalmazása során és közvetlenül azt követően, mind pedig a panaszos kórházba szállítása során. Erre figyelemmel, amennyiben a panaszos magatartása megváltozott volna,

úgy a rendőrök emberségesebb kényszerítő eszközzel – például ismételt testi kényszer alkalmazásával – azonnal és hatékonyan fel tudtak volna lépni.

A bírósági ítélet 7. oldal 3. bekezdése értelmében „a megismételt eljárásban helyt kell adni a panasznak a bilincs alkalmazása tekintetében.”

Tekintettel arra, hogy a Ket. 109. § (4) bekezdése alapján „*A hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el*”, emiatt a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdés;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés e) pontja, a 109. § (1) bekezdés a) pontja, 33. § (7) bekezdés, 50. §;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdés, 93/A. § (7), (9) bekezdés, 48. §
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet 41. § (1) bekezdés d), e) pontja,

Budapest, 2015. június 11.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**